

פרק שפטים

כ' תקנה עבד עברי (כא, ב)

מדוע פתחה התורה והקדימה לכל משפטיה דока את עניין העבד? מתרץ רבינו חיים שמואלביץ זצ"ל שהויל ורך עתה יצאו ישראל ממצרים, ועדין חשים הם את עצמת המכות שבן נחבט גופם, זה הזמן המתאים ביותר לברר את כל עניין העבדות ולהורות להם כיצד נראה עבד על פי התורה הקדשה.

משל מלך שמרדו בו והוא נאלץ להמלט מארמנונו, כשהרי בגדי לעורו.

המורדים הדקו את טבעת החנק סביבו, ובלית ברירה, כשהבחין שהוא כמעט נתפס, הוא מהר לנוקש על דלתו של בית שהזדמן לפניו וקרא לבעל הבית: "אנא, הצל אוטי!"

בעל הבית, שהבין את המצואה הנוראה, בה הוא נתון, הורה לו לשכב במהירות ופרש מעליו ערמת שקים ובלויי שחבות שהיה לו בביתו.

לא חלפו חמיש דקות, וכבר נשמעו נקישות עדות על דלת הבית: "אייפה הוא?" בעל הבית נגש לפתח: "את מי אתם רצים? بما אוכל לעזר?" "זוז" – שאגו הפורעים, וכבר נכנסו פנימה ויחלו לנוקש על הקירות ועל הארוןות בקתוות הרובים שלהם, כדי להבחן היכן יש דלת כפולה.

אחד מהם הבחן בערמת השבחות שהיתה מוחנת בפנת החדר, והכה עלייה נמרצות, אך בנס לא העלה על דעתו לחפור בה ולגלות את מי שמסתתר בתוכה.

לבסוף התיאשו המורדים ונפנו ללכט, וכשהשתרר במקום שקט, העד המלך לצאת, עדין רועד וחומר כסיד.

"הצלת את חי", לחש למצילו, נותר בבית עוד יומיים, וכשהתרחקו עוד הפורעים, יצא למקום אחר.

חלפו חודשים ספורים, המרד דוכא – והמלך שוב ישב בהדר על כסאו.

אחת מן הפעולות הראשונות שעשה, הייתה, כמובן, לקרוא למצילו, על מנת לגמול לו על מה שעשה עבورو.

"הצלת את חי", אמר לאיש כאשר עמד לפניו, "מה ביכולתי לעשות עבורך?"?

"תודה לך אדוני המלך, אך איןני חסר דבר... מכל מקום, אם זוכה אני לדבר אター, מסקרן אותו לדעת כיצד הרגשת תחת ערמת השבחות שהנחתתי עליך, כשהחרבות הכו מעליך?"?

למשמעות הבקשה האדים המלך צולו: "AIR אתה מדבר? הלא תבוש!", ומיד פקד על העבדים שלפניו: "הוציאוו למוות בתליה!"

"אדוני המלך", פער האיש את פיו בתקה, "אני חוזר בי מהשאלה... אין המלך צריך לעונת לי... רחם עלי, נהג بي כאלו לא שאלתי מאמונה...".

אר המלך לא נרגע: "אי אפשר למחק את מה שדברת! זהוי חוצפה אiomה שאתה עתיד לתת עלייה את הדין!"

לא הועילו כל בקשות הרחמים, והאומלל הוביל לכיכר העיר בטקס מרשים, על צוארו הונח חבל התליה,

פרק שפטים

והספרה לאחר החלה, כשהמלך עצמו מופקד על האروع כולו מקרוב.

כשאמר התלין את הספרה "שתיים" וכפסע היה בין ליבו המלך, נגש אליו המלך, הסיר את החבל מעל צוארו ו אמר לו כדבריו על פניו: "כעת ידוע אתה כיצד הרגשתי...!?" לעולם לא הייתה מבין זאת, אלמלא הייתה חווה זאת על בשרך...".

מלים רבות אין יכולות להסביר מה פשר המושג "עבדות", אך עם ישראל, אשר זה עתה יצאו מעבדות לחירות מבינים זאת היטב על בשרם, לפיכך בחרה התורה לפתח במצויה זה, בטרם ילכו המאורעות שארען להם וישקעו בנבכי ההיסטוריה ובתהומות השכחה.

מקור: הרב שלמה לויינשטיין שליט"א